

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til Justitsministeriet. Sag nr. 2014-1924-0138

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om pas til danske statsborgere m.v., udlændingeloven og retsplejeloven.

Høringsbrev af 6. november 2014 – med svarfrist senest 4. December 2014 til mail-adresser: jm@jm.dk og rpe@jm.dk og kaa@jm.dk

Retspolitisk Forening finder det påkrævet og legitimt at beskytte sig mod terrorhandlinger på dansk jord. Dette gælder uanset, om der er grund til at antage, at disse handlinger kan tænkes begået af personer, der udrejser for at deltage i aktiviteter, der kan indebære eller forøge en fare en fare for sådanne handlinger eller, om det er herboende, der deltager i sådanne aktiviteter.

Foreningen finder tillige, at de foreslåede foranstaltninger (udrejseforbud, pasinddragelse og inddragelse af opholdstilladelse) kan være proportionale i forhold til formålet. Foreningen har noteret, at de foreslåede forholdsregler i sammenhæng med andre initiativer til imødegåelse af radikaliserings, der kan føre til deltagelse i aktiviteter af den ovennævnte karakter, er en opfølgning på regeringens handlingsplan af den 19. september 2014 om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme og FN's sikkerhedsrådsresolution 2178 af 24. september 2014 om såkaldte Foreign Terrorist Fighters (FTF) samt tidligere sikkerhedsrådsresolutioner

om samme emne. Videre noteres, at de foreslåede indgreb i sammenhæng med øvrige allerede igangsatte initiativer har et forebyggende sigte.

Det skal dog bemærkes, at sandsynligheden for, at disse foranstaltninger effektivt kan forhindre deltagelse i aktiviteter, som kan indebære eller forøge en fare for statens sikkerhed, den offentlige orden eller andre staters sikkerhed, forekommer beskeden - Danmarks medlemskab af EU samt den nordiske paskontroloverenskomst taget i betragtning. Tillige åbner adgangen til danske havne og kyststrækninger rige muligheder for at forlade landet eller vende tilbage hertil uden myndighedernes viden.

Retspolitisk Forening skal videre anføre, at brugen af de foreslåede foranstaltninger for at medvirke til sikring eller styrkelse af andre staters sikkerhed kan give væsentlige afgrænsningsproblemer. Det hedder i bemærkningerne til nr. 2 (lovforslagets § 2 stk. 1. nr. 4):

” Lovforslagets begreb »andre staters sikkerhed« omfatter alvorlige forbrydelser begået i andre lande. Hensynet til at forebygge alvorlige forbrydelser i andre lande begået af en dansk statsborger vil således også kunne begrunde en afgørelse om pasinddragelse og udrejseforbud”.

Med disse bemærkninger omfattes også personer, der deltager i eller har deltaget i ”befrielseskrige”. En dansk statsborger eller en herboende udlænding, der eksempelvis var udrejst med henblik på bekæmpelse af den libyske diktator, ville være omfattet af bestemmelsen, medmindre en sådan aktivitet skal henføres under undtagelsesbestemmelsen om anerkendelsesværdigt formål.

Videre vil en dansk statsborger, der deltager i væbnede aktiviteter i den kurdiske organisation PKK, være omfattet af bestemmelsen, således som

den er affattet, uanset at der ikke foreligger nogen risiko, som kan indebære eller forøge en fare for den danske stats sikkerhed og offentlige orden. Den ovenfor angivne sikkerhedsrådsresolution anfører udtrykkeligt, at formålet med udrejsen skal være ”for the purpose of the perpetration, planning, or preparation of, or participation in, terrorist acts, or the providing or receiving of terrorist training..”.

Retspolitisk Forening finder ikke, at det citerede fra sikkerhedsrådsresolutionen (pkt. s. 5 pkt. 6a) umiddelbart er generelt dækkende for PKK's væbnede aktiviteter.

Foreningen anbefaler derfor, at der for så vidt angår deltagelse i befrielseskrige og oprør mod undertrykkelse indføres et kvalificeret mistankekrav om, at en person for at være omfattet af de foreslåede bestemmelser har deltaget i handlinger, der kan henføres under begrebet krigsforbrydelser.

Vi anbefaler endvidere også, at lovudkastet under anerkendelsesværdigt formål medtager indstillingen hos personer, der deltager i krigshandlinger med sigte på forsvar af lovligt valgte regeringer, selvom Danmark ikke deltager i internationale støtteaktioner til fordel for de pågældende regeringer.

Forslagets almindelige bemærkninger (s. 22-23) om anerkendelsesværdigt formål indebærer, at personer, der opholder sig i et konfliktområde uden at tage aktivt del i kamphandlingerne, også bliver omfattet af bestemmelserne, fordi disse kan blive udsat for en sådan påvirkning og forråelse, at det kan øge deres evne eller vilje til at begå strafbare forhold. Det kan, anføres det, eksempelvis være tilfældet for personer, som opholder sig i en konfliktzone for at passe på familien og engagerer sig i aktiviteter, der støtter de kæmpende. Tilsvarende vil gælde, såfremt en

læge uden at være udsendt af en international humanitær organisation, stiller sig til rådighed for eksempelvis IS (Islamisk Stat) for at yde lægelig bistand til familier eller sårede.

Sådanne aktiviteter må umiddelbart antages at være fuldt lovlige, og foreningen finder derfor, at dette er et overordentlig vidtgående skridt og et betænkeligt indgreb i bevægelsesfriheden og den personlige frihed til at yde en humanitær indsats. Begrundelsen for at lade disse personer være omfattet af de foreslåede sanktioner (”at disse kan blive udsat for en sådan påvirkning og forråelse, der kan øge deres evne eller vilje til at begå strafbare forhold”) forekommer at være en uklar og løst funderet antagelse, der i praksis vil betyde, at personer, der vender tilbage til Danmark efter at have deltaget i de nævnte aktiviteter, skal bevise, at hverken deres evne eller vilje til at begå strafbare forhold er forøget. En bevisbyrde, der ifølge sagens natur næppe kan løftes.

Foreningen skal derfor anbefale, at bemærkningerne for så vidt angår sådanne personer ændres, så der skal foreligge en *begrundet mistanke* om, at en sådan påvirkning og forråelse har fundet sted. Det bør tillige anføres, at denne påvirkning og forråelse hos sådanne personer skal indebære en *nærliggende risiko* for forøgelse af fare for statens sikkerhed, den offentlige orden eller andre staters sikkerhed.

København, den 2. december 2014

Bjørn Elmquist

Leif Hermann

formand

bestyrelsesmedlem